



LEGE
cu privire la Banca Națională a Moldovei

nr. 548-XIII din 21.07.95

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.56-57/624 din 12.10.1995

* * *

CUPRINS

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

- Articolul 1. Statutul juridic al Băncii Naționale a Moldovei
- Articolul 2. Noțiuni utilizate
- Articolul 3. Competența Băncii Naționale
- Articolul 4. Obiectivul fundamental
- Articolul 5. Atribuțiile de bază
- Articolul 6. Conlucrarea cu organele statului
- Articolul 7. Cooperarea internațională
- Articolul 8. Relațiile cu publicul, Guvernul și Parlamentul
- Articolul 9. Sediul
- Articolul 10. Conturile
- Articolul 11. Actele normative

Capitolul II
POLITICA MONETARĂ ȘI VALUTARĂ

- Articolul 12. Exclus
- Articolul 13. Raportări anuale
- Articolul 14. Instrumentele politicii monetare
- Articolul 15. Operațiuni de piață deschisă
- Articolul 16. Operațiuni valutare
- Articolul 17. Rezerve obligatorii stabilite instituțiilor financiare
- Articolul 18. Acordarea de credite băncilor

Capitolul III
PREVEDERI FINANCIARE

- Articolul 19. Capitalul
- Articolul 20. Repartizarea profitului și acoperirea pierderilor
- Articolul 21. Devizul de cheltuieli

Capitolul IV
ORGANIZAREA ȘI ADMINISTRAREA

- Articolul 22. Organizarea
- Articolul 23. Guvernatorul Băncii Naționale și membrii Consiliului de administrație
- Articolul 24. Competențele Guvernatorului
- Articolul 25. Atribuțiile Consiliului de administrație
- Articolul 26. Împuternicirile Consiliului de administrație
- Articolul 27. Destituirea din funcție a membrilor Consiliului de administrație
- Articolul 28. Demisia membrilor Consiliului de administrație

- Articolul 29. Exercițarea unor funcții ulterioare
- Articolul 30. Posturi vacante în Consiliul de administrație
- Articolul 31. Ședințele Consiliului de administrație
- Articolul 32. Interesele personale ale membrilor Consiliului de administrație
- Articolul 33. Auditul intern
- Articolul 34. Personalul Băncii Naționale
- Articolul 35. Conflicte de interese
- Articolul 36. Păstrarea secretului

Capitolul V

RELAȚIILE FINANCIARE CU ORGANELE STATULUI

- Articolul 37. Bancherul statului și agentul lui fiscal
- Articolul 38. Consultări și informații asupra împrumuturilor sectorului public
- Articolul 39. Depozite și operațiuni de casă
- Articolul 40. Atribuțiile de agent fiscal
- Articolul 41. Interdicția creditării statului
- Articolul 42. Cumpărarea valorilor mobiliare emise de stat
- Articolul 43. Furnizarea informațiilor

Capitolul VI

RELAȚIILE CU INSTITUȚIILE FINANCIARE

- Articolul 44. Supravegherea și reglementarea activității instituțiilor financiare
- Articolul 45. Servicii de depozit
- Articolul 46. Reglementări prudențiale
- Articolul 47. Furnizarea informațiilor
- Articolul 48. Clearing și decontări interbancare
- Articolul 49. Rețeaua de informații

Capitolul VII

REGLEMENTAREA OPERAȚIUNILOR VALUTARE

- Articolul 50. Controlul valutar
- Articolul 51. Reglementarea valutară
- Articolul 52. Raportarea operațiunilor valutare
- Articolul 53. Rezervele internaționale
- Articolul 54. Excluz
- Articolul 55. Acordurile internaționale de plată și de clearing

Capitolul VIII

MONEDA

- Articolul 56. Unitatea monetară
- Articolul 57. Dreptul de a emite bancnote și monede metalice
- Articolul 58. Mijlocul de plată
- Articolul 59. Caracteristicile monedei naționale
- Articolul 60. Tipărirea monedei și măsurile de siguranță
- Articolul 61. Schimbul monedei naționale
- Articolul 62. Furnizarea monedei
- Articolul 63. Evidența monedei emise
- Articolul 64. Retragerea monedei

Capitolul IX

DĂRILE DE SEAMĂ. CONTROLUL CONTABIL. RAPOARTELE

- Articolul 65. Anul financiar
- Articolul 66. Procedurile contabile
- Articolul 67. Darea de seamă anuală

Articolul 68. Controlul financiar extern

Articolul 69. Prezentarea și publicarea dărilor de seamă și rapoartelor

Capitolul X DISPOZIȚII DIVERSE

Articolul 70. Dreptul preferențial

Articolul 71. Activități interzise

Articolul 72. Colectarea de informații statistice

Articolul 73. Exclus

Articolul 74. Standarde privind gestionarea adecvată

Articolul 75. Sancțiuni

Articolul 76. Soluționarea litigiilor

Capitolul XI DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 76¹. Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 77. Intrarea în vigoare și abrogări

Notă: În textul legii cuvintele "hîrtii de valoare" se înlocuiesc cu cuvintele "valori mobiliare" conform Legii nr.231-XVI din 02.11.2007, în vigoare 23.11.2007

Parlamentul adoptă prezenta lege.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Statutul juridic al Băncii Naționale a Moldovei

(1) Banca Națională a Moldovei (denumirea echivalentă - *Banca Națională*) este banca centrală a Republicii Moldova.

(2) Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament.

(3) Banca Națională nu este supusă înregistrării în Registrul de stat al întreprinderilor și în Registrul de stat al organizațiilor.

(4) Banca Națională poate să deschidă filiale și reprezentanțe în țară și în străinătate unde consideră necesar.

[Art.1 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 2. Noțiuni utilizate

În sensul prezentei legi se utilizează următoarele noțiuni:

Bancă - acea instituție financiară care prin activitatea sa acceptă de la persoane fizice sau juridice depozite sau echivalente ale acestora, ce sînt transferabile prin diferite instrumente de plată, și care utilizează aceste mijloace total sau parțial pentru a acorda credite sau a face investiții pe propriul său cont și risc.

Cerință - cerință față de active sau orice alte valori, înaintată de către o persoană altei persoane, cerință de a efectua plata pentru rambursarea datoriei sau altor forme de stingere a obligațiilor.

Creanță - orice instrument negociabil de datorie sau orice alt instrument echivalent, precum și orice instrument negociabil care acordă dreptul de a achiziționa o altă creanță negociabilă prin subscriere sau schimb. Creanțele negociabile pot fi în formă de certificat sau de înscriere în registrul contabil.

Instituție financiară - persoană juridică care prin activitatea sa acceptă depozite sau echivalente ale acestora, ce nu sînt transferabile prin diferite instrumente de plată, și care

utilizează aceste mijloace total sau parțial pentru a acorda credite sau a face investiții pe propriul său cont și risc.

Obligațiuni monetare - totalitatea obligațiunilor reflectate în bilanțul Băncii Naționale, cu excepția obligațiunilor față de Guvern și a celor față de Fondul Monetar Internațional.

Ordonanță - normă obligatorie, emisă de Banca Națională în scopul executării prezentei legi, cu privire la una sau mai multe instituții financiare care constituie mai puțin de o categorie de instituții financiare.

Rata de bază - rata dobânzii de politică monetară stabilită de Consiliul de administrație și publicată periodic de Banca Națională.

Recomandare - îndrumare a Băncii Naționale fără putere obligatorie.

Regulament - normă obligatorie, emisă de Banca Națională în scopul executării prezentei legi, pentru una sau mai multe categorii de instituții financiare și alte persoane juridice și fizice.

[Art.2 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

[Art.2 modificat prin Legea nr.382-XVI din 07.12.2006, în vigoare 22.12.2006]

Articolul 3. Competența Băncii Naționale

De competența Băncii Naționale țin:

- a) încheierea contractelor și emiterea obligațiilor;
- b) achiziționarea și dispunerea de bunuri mobile și imobile în scopul exercitării atribuțiilor sale;
- c) intentarea acțiunilor în instanța de judecată și participarea la proces în calitate de subiect.

Articolul 4. Obiectivul fundamental

(1) Obiectivul fundamental al Băncii Naționale este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

(2) Fără prejudicierea obiectivului său fundamental, Banca Națională promovează și menține un sistem financiar bazat pe principiile pieței și sprijină politica economică generală a statului.

[Art.4 în redacția Legii nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 5. Atribuțiile de bază

Banca Națională are următoarele atribuții de bază:

- a) stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat;
- b) acționează ca bancher și agent fiscal al statului;
- c) întocmește analize economice și monetare și în baza lor adresează Guvernului propuneri, aduce rezultatele analizelor la cunoștința publicului;
- d) licențiază, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare;
- e) acordă credite băncilor;
- f) supraveghează sistemul de plăți în republică și facilitează funcționarea eficientă a sistemului de plăți interbancare;
- g) activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale;
- h) stabilește, prin consultări cu Guvernul, regimul cursului de schimb al monedei naționale;
- i) păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului;
- j) în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea instituțiilor publice internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale;
- k) întocmește balanța de plăți a statului;
- l) efectuează reglementarea valutară pe teritoriul Republicii Moldova.

[Art.5 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

[Art.5 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 6. Conlucrarea cu organele statului

(1) Banca Națională conlucrează cu Guvernul în realizarea obiectivelor sale și, conform prezentei legi, întreprinde acțiunile necesare pentru a realiza o astfel de conlucrare.

(2) Banca Națională furnizează organelor economice și financiare ale Guvernului, la cererea acestora, informații referitoare la problemele monetare și financiare. Organele menționate, la rîndul lor, furnizează Băncii Naționale, la cererea ei, informații referitoare la problemele macroeconomice, monetare sau financiare.

(3) Orice proiect de act normativ al autorităților publice care privește domeniile în care Banca Națională are atribuții va fi adoptat după ce, în prealabil, s-a solicitat avizul Băncii Naționale. Avizul va fi transmis în termen de cel mult 30 de zile de la solicitare.

(4) Banca Națională este independentă în exercitarea atribuțiilor sale stabilite de prezenta lege și nu va solicita sau primi instrucțiuni de la autoritățile publice sau de la orice altă autoritate.

[Art.6 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 7. Cooperarea internațională

(1) Banca Națională reprezintă Republica Moldova la întrunirile, consiliile și organizațiile interguvernamentale în problemele politicii monetare, licențierii activității bancare, în problemele controlului bancar și în alte probleme ce țin de competența ei.

(2) Banca Națională poate acorda servicii bancare instituțiilor guvernamentale, financiare și bancare străine, precum și organizațiilor internaționale publice, la care Banca Națională sau Republica Moldova participă.

(3) Banca Națională poate participa la organizații internaționale, care urmăresc scopul de a obține stabilitatea financiară și economică prin intermediul cooperării internaționale.

(4) În limita împuternicirilor sale, Banca Națională ca agent al Republicii Moldova poate să-și asume obligații și să execute tranzacții ce țin de participarea Republicii Moldova la organizațiile internaționale.

[Art.7 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

Articolul 8. Relațiile cu publicul, Guvernul și Parlamentul

(1) Banca Națională aduce periodic la cunoștința publicului rezultatele analizei macroeconomice, evoluției pieței financiare și informația statistică, inclusiv privind masa monetară, acordarea creditelor, balanța de plăți și situația pieței valutare.

(2) Banca Națională conlucrează cu Guvernul în problemele financiare și bugetare:

a) Guvernatorul Băncii Naționale:

- poate asista și lua cuvîntul la ședințele Guvernului, alocuțiunea fiind consemnată în procesul-verbal;

- poate prezenta în scris opinii cu privire la problemele abordate în urma participării în ședințe;

b) miniștrii responsabili de problemele economice și financiare pot asista la ședințele Consiliului de administrație al Băncii Naționale.

(3) Guvernatorul Băncii Naționale sau membrii Consiliului de administrație trebuie să explice Parlamentului sau comisiilor lui permanente politica Băncii Naționale, să avizeze proiecte de legi, la cererea Parlamentului.

Articolul 9. Sediul

Sediul Băncii Naționale este în municipiul Chișinău.

Articolul 10. Conturile

Banca Națională poate să deschidă conturi în registrele sale numai în numele statului și al organelor statului, băncilor licențiate de Banca Națională, băncilor centrale ale statelor străine și instituțiilor financiare publice internaționale. Banca Națională nu deschide conturi administrației publice locale, întreprinderilor, inclusiv celor de stat.

[Art.10 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

Articolul 11. Actele normative

În scopul îndeplinirii atribuțiilor sale Banca Națională are dreptul să emită hotărâri, regulamente, instrucțiuni și ordonanțe. Actele normative ale Băncii Naționale, care sînt obligatorii pentru instituțiile financiare și alte persoane juridice și fizice, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare fie la data publicării lor, fie la o altă dată prevăzută în textul actului respectiv, cu condiția informării publicului.

Capitolul II POLITICA MONETARĂ ȘI VALUTARĂ

[Art.12 exclus prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 13. Raportări anuale

(1) Anual, cel mai târziu la 1 februarie, Banca Națională transmite Parlamentului și Guvernului și publică un raport privind:

a) evaluarea stării economice și financiare a statului, descrierea politicii monetare și valutare, pe care Banca Națională o propune pentru anul următor și pentru un termen mai îndelungat, și considerentele din care Banca Națională a reieșit la stabilirea ei;

b) revizuirea și evaluarea politicii monetare și valutare pe parcursul anului precedent.

(2) Banca Națională împreună cu Guvernul prezintă Parlamentului prognoza executării balanței de plăți a statului pentru anul curent și anul următor.

Articolul 14. Instrumentele politicii monetare

Pentru exercitarea atribuțiilor sale privind politica monetară și valutară, Banca Națională va lua măsuri, inclusiv cele descrise în prezentul capitol.

Articolul 15. Operațiuni de piață deschisă

Banca Națională poate efectua pe piețele financiare operațiuni cu creanțe emise de stat, de către Banca Națională sau cu orice alte creanțe prin cumpărarea, păstrarea și vânzarea lor (spot și forward).

Articolul 16. Operațiuni valutare

Banca Națională are dreptul:

a) să cumpere, să vîndă și să negocieze monede de aur, lingouri de aur și alte metale prețioase;

b) să cumpere, să vîndă și să negocieze valuta străină, folosind activele indicate la articolul 53 alineatul (1);

c) să cumpere și să vîndă bunuri de tezaur și alte valori mobiliare, emise sau garantate de către guverne străine și instituțiile financiare publice internaționale;

d) să stabilească rata la care va cumpăra, vinde și va efectua operațiuni valutare.

Articolul 17. Rezerve obligatorii stabilite instituțiilor financiare

(1) Banca Națională stabilește instituțiilor financiare cerințele menținerii rezervelor obligatorii față de depozite și alte pasive similare, specificate în acest scop. Aceste rezerve se mențin prin reținerea banilor în numerar în casa sau în conturile de corespondent ale băncilor sau în conturi speciale ale instituțiilor financiare la Banca Națională.

(2) Banca Națională stabilește aceleași rate de rezerve obligatorii pentru pasive de același fel și determină modul lor de calcul. Cerințele față de menținerea rezervelor obligatorii și de majorarea lor intră în vigoare în termen de cel puțin 10 zile de la notificarea instituțiilor financiare.

(3) Banca Națională plătește dobândă la cota din rezervele obligatorii ce depășește 5% din pasivele în baza cărora se calculează aceste rezerve sau la o cotă mai mare stabilită prin regulamentul Băncii Naționale.

(4) În cazul nerespectării de către instituțiile financiare a cerințelor stabilite privind rezervele obligatorii, Banca Națională le aplică o amendă la o rată egală cu rata de bază pe zi la data deficienței plus 0,2% înmulțită cu deficiența pentru toată perioada cât durează ea. Amenda se încasează în bugetul statului prin deducerea incontestabilă din contul instituției financiare aflat la Banca Națională.

Articolul 18. Acordarea de credite băncilor

(1) Banca Națională poate acorda băncilor credite în condiții stabilite periodic de Banca Națională și garantate prin:

a) valorile mobiliare emise de Guvern, ce constituie o parte a emisiunii publice cu scadența nu mai mare de un an de la data achiziționării lor de către Banca Națională;

b) valorile mobiliare emise de Banca Națională;

c) cambii simple sau trate, emise și făcute cu bună credință în scopuri comerciale, industriale sau agricole, conținând două sau mai multe giruri din care cel puțin unul să aparțină unei bănci și să fie cu scadența nu mai mare de 9 luni de la data achiziționării lor de către Banca Națională;

d) titlurile emise cu privire la bunuri sau mărfuri pe deplin asigurate împotriva riscului sau pierderii la nivelul stabilit de Banca Națională;

e) depozitele și alte conturi la Banca Națională sau la o altă instituție financiară acceptată de bancă, reprezentând orice fel de active pe care Banca Națională le poate cumpăra, vinde și negocia.

(2) Creditele arătate la alineatul (1) se pot acorda sub formă de avansuri, împrumuturi, cumpărări, vânzări, scontări și rescontări ale instrumentelor negociabile, pe bază competitivă sau necompetitivă.

(3) Banca Națională poate acorda credite neasigurate, dar numai în cazuri excepționale, când aceasta este necesar pentru protejarea integrității sistemului bancar.

(4) Banca Națională stabilește și periodic aduce la cunoștința publicului:

a) rata minimală a dobânzii la care ea acordă credite băncilor;

b) criteriile obiective, conform cărora băncile vor fi eligibile pentru a li se acorda credite în mod competitiv.

(5) Banca Națională poate stabili rate diferențiate, plafoane pentru diferite categorii ale acestor tranzacții și termenele exigibilității lor.

Capitolul III PREVEDERI FINANCIARE

Articolul 19. Capitalul

(1) Capitalul Băncii Naționale include capitalul statutar, conturile de rezervă create în conformitate cu prevederile art.66 și conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate.

(2) Capitalul statutar reprezintă suma capitalului autorizat și a fondului general de rezervă. Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil sau nu poate fi grevat cu sarcini.

(3) Capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire și/sau din contribuțiile Guvernului, pînă cînd mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, și este structurat după cum urmează:

a) 1/3 - capitalul autorizat;

b) 2/3 - fondul general de rezervă.

(4) Nici o reducere a nivelului obligațiunilor monetare, atît pe parcursul, cît și la finele anului financiar, nu implică diminuarea capitalului statutar creat anterior.

(5) Fondul general de rezervă se utilizează în exclusivitate pentru acoperirea pierderilor înregistrate conform rezultatului exercițiului la finele anului financiar.

(6) În cazul în care la finele anului financiar soldul fondului general de rezervă devine debitar, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra dării de seamă financiară a Băncii Naționale, transferă Băncii Naționale o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru acoperirea soldului debitar.

[Art.19 în redacția Legii nr.382-XVI din 07.12.2006, în vigoare 22.12.2006]

[Art.19 modificat prin Legea nr.330-XV din 24.07.03, în vigoare 08.08.03]

[Art.19 modificat prin Legea nr.1338-XIV din 27.10.2000]

[Art.19 modificat prin Legea nr.165-XIV din 21.10.98]

Articolul 20. Repartizarea profitului și acoperirea pierderilor

(1) Profitul net al Băncii Naționale pentru fiecare an financiar va fi determinat conform prevederilor art.66.

(2) Profitul disponibil pentru distribuire reprezintă profitul net obținut după:

a) defalcarea tuturor veniturilor nerealizate în conturi corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate;

b) acoperirea tuturor pierderilor nerealizate din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, pînă cînd soldul acestora devine zero.

(3) Conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate vor fi create separat pentru fiecare sursă care a generat aceste venituri și vor fi utilizate pentru acoperirea pierderilor nerealizate ale perioadelor ulterioare, generate doar de sursele care au creat aceste rezerve.

(4) În cazul în care defalcarea veniturilor nerealizate și/sau acoperirea pierderilor nerealizate prevăzute la alin.(2) lit. a) și b) depășește profitul net, această depășire este acoperită din fondul general de rezervă în conformitate cu art.19 alin.(5).

(5) La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat în proporție de 50% pentru majorarea capitalului statutar în limitele prevăzute la art.19 alin.(3).

(6) Soldul profitului disponibil pentru distribuire se transferă la venitul bugetului de stat în termen de 15 zile după primirea raportului auditorului extern asupra dării de seamă financiară a Băncii Naționale.

[Art.20 în redacția Legii nr.382-XVI din 07.12.2006, în vigoare 22.12.2006]

[Art.20 completat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 21. Devizul de cheltuieli

(1) Toate cheltuielile Băncii Naționale se prevăd în devizul de cheltuieli, aprobat de Consiliul de administrație conform unui regulament coordonat cu Comisia pentru buget și finanțe a Parlamentului.

(2) Devizul de cheltuieli va fi supus în decursul anului financiar controlului contabil efectuat de Curtea de Conturi.

Capitolul IV

ORGANIZAREA ȘI ADMINISTRAREA

Articolul 22. Organizarea

Banca Națională este formată din departamente, direcții, servicii și alte subdiviziuni și este condusă de Consiliul de administrație.

Articolul 23. Guvernatorul Băncii Naționale și membrii Consiliului de administrație

(1) Consiliul de administrație este alcătuit din cinci membri:

- Guvernatorul Băncii Naționale - președintele Consiliului;
- primul-viceguvernator al Băncii Naționale - vicepreședinte al Consiliului;
- trei viceguvernatori ai Băncii Naționale.

(2) Guvernatorul Băncii Naționale se numește de Parlament, la propunerea Președintelui Parlamentului.

(3) Primul-viceguvernator și viceguvernatorii Băncii Naționale sînt numiți de Parlament, la propunerea Guvernatorului Băncii Naționale.

(4) Un candidat poate fi propus Parlamentului pentru numire, în caz de respingere, nu mai mult de două ori.

(5) Candidați la funcția de membru al Consiliului de administrație pot fi persoanele care dețin exclusiv cetățenia Republicii Moldova, au domiciliul în țară, au reputație ireproșabilă și o experiență de muncă de 10 ani în domeniul financiar și monetar și pentru numirea în funcție nu au obstacolele specificate la art.27.

(6) Membrii Consiliului de administrație se numesc pe termen de 7 ani cu condiția ca pe cît posibil expirarea termenului fiecăruia să fie repartizată uniform pe parcursul perioadei de 7 ani. Mandatul membrilor Consiliului poate fi reînnoit cu condiția ca ei să nu aibă pentru numire în funcție obstacolele arătate la articolul 27.

(7) La încadrarea în serviciu și ulterior în fiecare an, membrii Consiliului de administrație sînt obligați să depună, în condițiile legii, declarație cu privire la venituri și proprietate.

(8) Membrii Consiliului de administrație nu pot fi reținuți, arestați ori trași la răspundere administrativă sau penală decît la decizia Procurorului General.

[Art.23 modificat prin Legea nr.273-XVI din 07.12.2007, în vigoare 13.05.2008]

[Art.23 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

[Art.23 completat prin Legea nr.136-XV din 06.05.04, în vigoare 11.06.04]

Articolul 24. Competențele Guvernatorului

(1) Guvernatorul este responsabil de formularea inițiativelor în domeniul politicii monetare și valutare pentru a fi prezentate Consiliului de administrație și de executarea lor. Guvernatorul reprezintă Banca Națională în relațiile cu alte instituții.

(2) Împuternicirile ce nu țin de competența Consiliului de administrație revin Guvernatorului. În cazul absenței Guvernatorului sau în cazul imposibilității de a-și îndeplini atribuțiile, acesta va fi suplinat de primul-viceguvernator, iar în lipsa ultimului - de unul dintre viceguvernatori. Guvernatorul poate transmite unele împuterniciri ale sale conducătorilor de subdiviziuni ale Băncii Naționale.

Articolul 25. Atribuțiile Consiliului de administrație

(1) Consiliul de administrație stabilește modul de funcționare a Băncii Naționale.

(2) În exercitarea atribuțiilor sale Consiliul de administrație examinează rapoarte privind situația economică și monetară a statului. În acest scop vicepreședintele Consiliului asigură prezentarea periodică a rapoartelor de către departamente, direcții și secții cu privire la:

- a) administrarea și executarea operațiunilor Băncii Naționale;
- b) realizarea și reglementarea politicii monetare;
- c) starea sistemului financiar, inclusiv a băncilor;
- d) situația pieței financiare și valutare;
- e) alte rapoarte, la decizia Consiliului.

Articolul 26. Împuternicirile Consiliului de administrație

Consiliul de administrație are următoarele împuterniciri:

a) stabilește politica monetară în stat, inclusiv limitele ratelor dobînzii la instrumentele politicii monetare, condițiile de acordare a creditelor, tipul și nivelul rezervelor pe care instituțiile financiare sînt obligate să le țină la Banca Națională;

b) stabilește politica valutară în stat, inclusiv modalitățile de determinare a cursului de schimb al monedei naționale;

c) adoptă actele normative de aplicare generală ale Băncii Naționale;

d) aprobă rapoartele și recomandările ce urmează a fi prezentate de Banca Națională Parlamentului și Guvernului;

- e) adoptă decizii cu privire la participarea Băncii Naționale la organizațiile internaționale;
- f) stabilește valoarea nominală, designul bancnotelor și monedelor metalice, modul de punere în și condițiile de retragere a lor din circulație;
- g) aprobă cu votul a cel puțin 2/3 din membrii Consiliului prezenți la ședință fiecare acordare de credit sau folosirea altor instrumente financiare în favoarea unei bănci sau instituții financiare în conformitate cu articolul 18 alineatul (3);
- h) decide asupra modului de eliberare a licențelor, autorizațiilor, permisiunilor, aprobărilor, prevăzute de Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995;
- i) examinează, după caz, rezultatele controalelor efectuate la bănci și unități de schimb valutar, adoptă hotărârile aferente acestora;
- j) înaintează propuneri vizînd majorarea capitalului Băncii Naționale;
- k) aprobă rapoartele anuale și dările de seamă financiare ale Băncii Naționale;
- l) hotărăște asupra emiterii creanțelor Băncii Naționale, volumului și condițiilor de emitere a lor;
- m) determină care creanțe sînt acceptabile pentru investițiile Băncii Naționale;
- n) aprobă Statutul Băncii Naționale și determină modalitățile de administrare și funcționare a Băncii Naționale;
- o) determină structura Băncii Naționale;
- p) determină modalitățile și condițiile de angajare a personalului Băncii Naționale;
- r) înființează și lichidează filiale și reprezentanțe ale Băncii Naționale;
- s) aprobă devizul de cheltuieli al Băncii Naționale.

[Art.26 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

[Art.26 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 27. Destituirea din funcție a membrilor Consiliului de administrație

(1) Guvernatorul și ceilalți membri ai Consiliului de administrație se destituie din funcție la propunerea Președintelui Parlamentului dacă:

- a) devin neeligibili pentru funcția din Consiliu din motivele arătate la alineatul (2);
- b) au fost condamnați prin sentința judecătii rămasă definitivă;
- c) au devenit insolvabili ca proprietari sau au fost declarați falimentari și nu au fost eliberați de datorii;
- d) au fost descalificați sau suspendați de autoritățile competente de a practica în profesie ca urmare a comportării inadecvate.

(2) Membrii Consiliului de administrație se destituie din funcție la propunerea Guvernatorului dacă:

- a) au lipsit nemotivat la trei sau mai multe ședințe consecutive ale Consiliului;
- b) nu-și pot îndeplini atribuțiile din cauza incapacității fizice sau mintale;
- c) au avut atitudine necorespunzătoare față de muncă ceea ce a cauzat prejudicii substanțiale intereselor Băncii Naționale.

(3) Guvernatorul se destituie din funcție de Parlament cu votul a 2/3 din numărul total al deputaților. Membrii Consiliului de administrație se destituie din funcție de Parlament cu majoritatea simplă de voturi (50% + 1) de la numărul total al deputaților.

Articolul 28. Demisia membrilor Consiliului de administrație

Membrii Consiliului de administrație pot demisiona cu condiția informării în scris a Parlamentului cu trei luni înainte.

Articolul 29. Exercițarea unor funcții ulterioare

Membrii Consiliului de administrație timp de un an după eliberarea lor din funcție de la Banca Națională nu pot activa în calitate de conducători ai instituțiilor financiare.

Articolul 30. Posturi vacante în Consiliul de administrație

Posturile vacante în Consiliul de administrație se completează prin numirea de noi membri în conformitate cu articolul 23.

Articolul 31. Ședințele Consiliului de administrație

(1) Ședințele Consiliului de administrație sînt prezidate de guvernator, iar în lipsa acestuia de primul-viceguvernator.

(2) Ședințele Consiliului de administrație se convoacă de Guvernator cel puțin o dată pe lună. Ședințele pot fi convocate și la cererea în scris a 3 membri ai Consiliului.

(3) Decizia privind convocarea ședințelor Consiliului de administrație se comunică tuturor membrilor lui cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte cu excepția situațiilor de urgență, cînd ședințele pot fi convocate urgent. Totodată se aduce la cunoștința membrilor Consiliului data, locul întrunirii și ordinea de zi.

(4) Fiecare membru al Consiliului de administrație are dreptul la un vot. Ședința este deliberativă dacă la ea sînt prezenți mai mult de jumătate din membrii activi ai Consiliului, inclusiv Guvernatorul sau primul-viceguvernator.

(5) Ședințele Consiliului de administrație sînt secrete. Conform deciziei Consiliului toate sau o parte din hotărîrile sale pot fi aduse la cunoștința opiniei publice în conformitate cu Legea cu privire la secretul comercial.

(6) Hotărîrile Consiliului se adoptă cu majoritatea simplă de voturi ale membrilor lui prezenți la ședință, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege sau de Statutul Băncii Naționale. Dreptul la vot aparține numai acelor membri ai Consiliului care s-au prezentat la ședință. În caz de paritate a voturilor votul președintelui ședinței este decisiv.

(7) Hotărîrile Consiliului de administrație se emit sub semnătura președintelui ședinței.

(8) Nici o hotărîre a Consiliului de administrație nu poate fi anulată din cauza că există posturi vacante în componența lui.

(9) Hotărîrile Consiliului de administrație rămîn valabile, indiferent de descoperirea ulterioară a unor neregularități legate de numirea membrului Consiliului în funcție, de eligibilitate sau de calificarea profesională.

(10) La fiecare ședință a Consiliului de administrație se întocmește un proces-verbal pe care îl semnează președintele ședinței și secretarul Consiliului.

Articolul 32. Interesele personale ale membrilor Consiliului de administrație

(1) Membrii Consiliului de administrație, după numire și ulterior anual, trebuie să aducă la cunoștința Consiliului toate interesele lor financiare directe sau indirecte și ale membrilor familiilor lor în modul stabilit de Consiliu.

(2) În cazul în care se examinează o problemă legată de astfel de interese, membrul Consiliului de administrație le aduce la cunoștința Consiliului la începutul dezbaterilor și nu ia parte la examinarea și votarea acestei chestiuni. Totodată prezența lui se ia în considerare la stabilirea cvorumului.

Articolul 33. Auditul intern

(1) Banca Națională are un organ de audit intern constituit din specialiști de înaltă calificare, cu experiență de muncă în domeniul contabilității, finanțelor și tehnologiilor informaționale care este condus de controlorul general.

(2) Controlorul general al Băncii Naționale se numește de Consiliul de administrație pe un termen de 5 ani. Candidatul la această funcție trebuie să fie cetățean al Republicii Moldova și să nu aibă pentru numire obstacolele arătate la articolul 27. Controlorul general poate fi numit pe un nou termen.

(3) Controlorul general se eliberează din funcție prin decizia Consiliului de administrație în urma depistării obstacolelor arătate la articolul 27. Controlorul general poate să demisioneze cu condiția notificării Guvernatorului Băncii Naționale cu trei luni înainte.

(4) Controlorul general în comun cu experții organului de audit intern:

- a) stabilesc procedurile de audit intern;
- b) examinează și evaluează procesele de activitate, inclusiv calitatea metodelor de control și de gestiune a riscurilor, sistemele informatice utilizate, examinează alte subiecte, în scopul asigurării respectării cerințelor legislației în vigoare și ale normelor interne;
- c) examinează corectitudinea registrelor și procedurilor contabile, verifică dările de seamă financiare și documentele relevante, confirmând aceasta printr-un aviz;
- d) prezintă Consiliului de administrație rapoarte și recomandări rezultate din activitatea de audit.

[Art.33 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 34. Personalul Băncii Naționale

(1) Consiliul de administrație aprobă Regulamentul cu privire la personalul Băncii Naționale.

(2) Guvernatorul angajează și concediază personalul Băncii Naționale în modul și condițiile stabilite de Consiliul de administrație.

(3) Consiliul de administrație decide asupra remunerării personalului scriptic al Băncii Naționale în conformitate cu legislația.

(4) Funcționarii Băncii Naționale nu au dreptul să cumuleze funcții pe baza acordului de muncă, să fie remunerați de persoane fizice și juridice (cu excepția onorariilor pentru publicații și plăților pentru predarea la instituții de învățământ).

(5) Funcționarii Băncii Naționale sînt obligați să declare orice împrumuturi, cu excepția celor primite de la Banca Națională, organului de audit intern care ține evidența acestora. Consiliul de administrație poate stabili mărimile maxime ale împrumuturilor pe care angajații le pot primi de la alte instituții financiare.

[Art.34 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 35. Conflicte de interese

Membrii Consiliului de administrație și alți funcționari ai Băncii Naționale nu pot reprezenta interese de afaceri comerciale, financiare sau alte interese în cazul în care ele intră în contradicție cu obligațiunile lor de serviciu.

Articolul 36. Păstrarea secretului

(1) Nici o persoană care exercită sau a exercitat funcția de membru al Consiliului de administrație sau oricare alt angajat al Băncii Naționale nu are dreptul decît în cazurile prevăzute de lege:

a) să permită oricărei alte persoane accesul la informația ce constituie secret comercial obținută în timpul exercitării atribuțiilor sale la Banca Națională, să o divulge sau să o publice;

b) să folosească această informație sau să permită folosirea ei în interes personal.

(2) Persoanele arătate la alineatul (1) pot divulga informația ce constituie secret comercial al Băncii Naționale în următoarele cazuri:

a) cu consimțămîntul, exprimat într-o formă explicită, al persoanei la care se referă informația;

b) îndeplinirii atribuțiilor privind informarea publicului, inclusiv la cererea instanței judecătorești, a altor organe competente dacă aceasta este prevăzută de lege;

c) controlului de audit extern;

d) la cererea Curții de Conturi;

e) la cererea autorităților străine de supraveghere a instituțiilor financiare;

f) cînd înseși interesele Băncii Naționale necesită dezvăluirea acestei informații în cadrul unor acțiuni în justiție.

Capitolul V

RELAȚIILE FINANCIARE CU ORGANELE STATULUI

Articolul 37. Bancherul statului și agentul lui fiscal

(1) Banca Națională acționează ca bancher și agent fiscal al statului și al organelor acestuia. Nici o tranzacție sau operațiune efectuată de Banca Națională nu poate avea ca rezultat acordarea de asistență financiară organelor menționate.

(2) Banca Națională este dator să ofere Guvernului consultații în problemele monetare și financiare importante ce țin de competența sa, iar Guvernul este dator să ofere consultații Băncii Naționale în problemele ce țin de competența lui.

(3) Anual, la elaborarea proiectului bugetului de stat, Guvernul se consultă în problemele economice și financiare cu Banca Națională, care îi prezintă un raport în aceste probleme.

[Art.37 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 38. Consultări și informații asupra împrumuturilor sectorului public

Anual, Guvernul se consultă cu Banca Națională referitor la obiectivele sale în domeniul împrumuturilor interne și externe sectorului public pentru următorul an financiar, inclusiv la sumele și condițiile la care aceste împrumuturi vor fi contractate. Împrumuturile statului și organelor lui trebuie raportate Băncii Naționale în modul stabilit de bancă. Toate aceste împrumuturi se efectuează în conformitate cu legislația.

Articolul 39. Depozite și operațiuni de casă

(1) Banca Națională acceptă depozite de la Trezoreria statului și de la alte organe ale statului în baza unui demers al Guvernului. În calitate de depozitar Banca Națională primește și eliberează bani, ține evidența conturilor și oferă orice alte servicii financiare. Banca Națională efectuează plăți în limita soldului în conturile respective.

(2) Banca Națională poate autoriza alte bănci să accepte astfel de depozite la condițiile stabilite prin înțelegere mutuală.

(3) Impozitele, taxele și alte plăți obligatorii, care s-au vărsat de la contribuabili în conturile bugetului de stat și în fondurile speciale din băncile care îi deservesc, se transferă în contul unic al Trezoreriei statului în Banca Națională sau în conturile respective ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale nu mai târziu de sfârșitul zilei ce urmează după ziua în care ele s-au vărsat. Pentru fiecare zi de întârziere băncile plătesc amendă în mărime de 5% din sumele transferate cu întârziere.

[Art.39 modificat prin Legea nr.154-XVI din 21.07.05, în vigoare 23.09.05]

Articolul 40. Atribuțiile de agent fiscal

Banca Națională, în termenele și condițiile stabilite de comun acord cu Guvernul, acționează ca agent fiscal al statului în organizarea deservirii valorilor mobiliare dematerializate ale statului în următoarele domenii:

a) desfășurarea, pe baza acordului încheiat cu Ministerul Finanțelor, a plasării pe piața primară a valorilor mobiliare de stat;

b) efectuarea înregistrărilor în sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare, organizat de Banca Națională;

c) marketingul valorilor mobiliare emise de stat și organele lui;

d) plata sumei de bază la valorile mobiliare menționate, a dobânzii și a altor comisioane;

e) în alte domenii ce corespund obiectivelor și atribuțiilor de bază ale Băncii Naționale.

[Art.40 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 41. Interdicția creditării statului

Banca Națională nu va acorda împrumuturi și garanții sub orice formă statului sau organelor acestuia, inclusiv prin procurarea pe piața primară a valorilor mobiliare de stat.

[Art.41 în redacția Legii nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 42. Cumpărarea valorilor mobiliare emise de stat

Nici o prevedere din prezentul capitol nu poate interzice Băncii Naționale să cumpere și să vândă valorile mobiliare emise de stat:

- a) cu condiția că Banca Națională va cumpăra, numai prin operațiuni de piață deschisă, valorile mobiliare cu scadența de pînă la 180 de zile, care au fost emise public;
- b) în legătură cu acordarea de credite băncilor.

[Art.42 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 43. Furnizarea informațiilor

Banca Națională primește de la organele statului toate informațiile și documentele financiare și economice, necesare exercitării atribuțiilor sale.

Capitolul VI

RELAȚIILE CU INSTITUȚIILE FINANCIARE

Articolul 44. Supravegherea și reglementarea activității instituțiilor financiare

Banca Națională este unica instituție care efectuează licențierea, supravegherea și reglementarea activității instituțiilor financiare. În acest scop Banca Națională este împuternicită:

a) să emită actele normative necesare și să ia măsurile convenite pentru a-și exercita împuternicirile și atribuțiile ce decurg din prezenta lege, prin acordarea de licențe instituțiilor financiare și elaborarea de standarde de supraveghere a acestora și să stabilească modul de aplicare a actelor normative și măsurilor menționate;

b) să efectueze, prin intermediul funcționarilor săi sau al altor specialiști calificați antrenați în acest scop, controale asupra tuturor instituțiilor financiare, precum și să examineze registrele, documentele și conturile acestora, condițiile la care își desfășoară activitatea, și respectarea de către aceste instituții a legislației;

c) să ceară oricărui salariat dintr-o instituție financiară să furnizeze Băncii Naționale informațiile necesare în scopul supravegherii și reglementării activității instituțiilor financiare;

d) să impună oricărei instituții financiare măsuri de remediere sau să aplice sancțiunile prevăzute de Legea cu privire la instituțiile financiare, dacă instituția financiară sau salariații ei;

- au încălcat legea menționată sau vreun act normativ al Băncii Naționale;

- au încălcat vreo obligațiune fiduciară;

- s-au angajat în operațiuni riscante sau incorecte ale instituției financiare sau ale oricăreia din sucursalele ei.

[Art.44 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

Articolul 45. Servicii de depozit

Banca Națională poate deschide conturi băncilor care funcționează în Moldova și acceptă depozite de la ele în condițiile stabilite de ea, ce prevăd plata dobînzilor și stabilirea comisioanelor.

Articolul 46. Reglementări prudențiale

Orice instituție financiară va îndeplini în mod obligatoriu cerințele actelor normative ale Băncii Naționale cu privire la:

a) conturile de bilanț, obligațiunile extrabilanțiere, veniturile și cheltuielile privind anumiți indici din conturi;

b) restricțiile sau condițiile privind anumite tipuri de credit sau investiții ce depășesc nivelul stabilit; anumite angajamente purtătoare de risc; echilibrarea termenelor de scadență a activelor și pasivelor și a elementelor extrabilanțiere; pozițiile deschise privind valuta, operațiunile de swap, opțiunile și alte poziții similare; accesul la sistemul de plăți.

Articolul 47. Furnizarea informațiilor

(1) Instituțiile financiare sînt obligate să furnizeze Băncii Naționale orice informații și date, solicitate de aceasta, necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale.

(2) Banca Națională poate publica aceste informații și datele agregate integral sau parțial pe categoriile instituțiilor financiare clasificate conform genului lor de activitate.

Articolul 48. Clearing și decontări interbancare

Banca Națională poate acorda asistență băncilor prin organizarea serviciilor de clearing și de decontări interbancare, inclusiv plăți prin cec sau prin alte instrumente de plată, precum și stabili reguli și emite acte normative respective.

Articolul 49. Rețeaua de informații

Banca Națională poate crea și întreține o rețea de informații pentru necesitățile sistemului bancar.

Capitolul VII

REGLEMENTAREA OPERAȚIUNILOR VALUTARE

Articolul 50. Controlul valutar

Banca Națională funcționează ca unul din agenții statului în aplicarea legislației privind controlul valutar. Dărilor de seamă, informațiile privind conturile și alte informații prevăzute de legislația menționată pot fi transmise prin intermediul Băncii Naționale.

Articolul 51. Reglementarea valutară

De competența Băncii Naționale în domeniul reglementării valutare țin:

- a) emiterea de acte normative referitor la reglementarea (inclusiv autorizarea și raportarea) operațiunilor valutare ale persoanelor fizice și juridice, inclusiv a instituțiilor financiare și organelor de stat;
- b) eliberarea și retragerea licențelor, supravegherea și reglementarea activității unităților de schimb valutar, inclusiv a băncilor;
- c) stabilirea de limite ale pozițiilor valutare pentru unitățile de schimb valutar, inclusiv băncile;
- d) determinarea metodei de stabilire a cursului leului moldovenesc în raport cu alte monede.

[Art.51 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

[Art.51 completat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 52. Raportarea operațiunilor valutare

Unitățile de schimb valutar licențiate, inclusiv băncile, sînt obligate să raporteze periodic Băncii Naționale despre operațiunile lor valutare, inclusiv poziția lor valutară deschisă. Modul de raportare și documentele necesare prezentării se stabilesc de Banca Națională.

[Art.52 modificat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

Articolul 53. Rezervele internaționale

(1) Banca Națională menține în bilanțul său rezervele internaționale ale statului care sînt reprezentate prin următoarele active:

- a) aur;
- b) valută străină în formă de bancnote și monede metalice ori conturi bancare ținute peste hotare în monedă străină;
- c) orice alte active recunoscute pe plan internațional;
- d) cambii achitabile în valută străină;
- e) creanțe exprimate și achitabile în valută străină, emise sau garantate de statele străine, băncile lor centrale sau instituțiile financiare publice internaționale, precum și de acorduri de cumpărare forward și recumpărare încheiate cu sau garantate de acestea.

(2) Criteriile principale pentru selectarea activelor de rezervă sînt siguranța sumelor de bază și lichiditatea.

(3) Banca Națională menține rezervele internaționale la un nivel care în viziunea sa este adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare a statului.

(4) În cazul diminuării rezervelor internaționale sau dacă Banca Națională apreciază că sînt pe cale de a diminua pînă la un nivel care ar periclita executarea politicii valutare sau

îndeplinirea la timp a tranzacțiilor internaționale, Banca Națională va prezenta Parlamentului și Guvernului un raport privind situația rezervelor internaționale și cauzele care au condus sau pot conduce la diminuarea lor. Raportul va conține și recomandări pentru remedierea situației.

(5) Banca Națională va continua să facă asemenea rapoarte și recomandări pînă nu va considera situația remediată.

[Art.54 exclus prin Legea nr.382-XVI din 07.12.2006, în vigoare 22.12.2006]

Articolul 55. Acordurile internaționale de plată și de clearing

Banca Națională poate încheia acorduri de plată și de clearing sau orice alte contracte similare cu instituții de clearing centrale, publice sau private din alte țări, atît în numele propriu, cît și în numele și din însărcinarea organelor statului.

Capitolul VIII MONEDA

Articolul 56. Unitatea monetară

(1) Unitatea monetară a Republicii Moldova este leul moldovenesc. Un leu se divizează în 100 de bani.

(2) Leul moldovenesc este unicul mijloc legal de plată pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 57. Dreptul de a emite bancnote și monede metalice

Banca Națională are dreptul exclusiv de a emite în circulație bancnote și monede metalice ca mijloc de plată pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 58. Mijlocul de plată

Bancnotele și monedele metalice, emise de Banca Națională ca mijloc de plată și care nu sînt retrase din circulație, trebuie să fie acceptate la valoarea lor nominală pentru plata tuturor datoriilor publice sau private pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 59. Caracteristicile monedei naționale

Banca Națională prin regulamentele sale stabilește valoarea nominală, dimensiunile, greutatea, designul și alte caracteristici ale bancnotelor și monedelor metalice care sînt mijloc de plată în Republica Moldova.

Articolul 60. Tipărirea monedei și măsurile de siguranță

Banca Națională organizează tipărirea bancnotelor și baterea monedelor metalice și ia măsuri pentru păstrarea în siguranță a celor neemise în circulație, de retragere și distrugere a bancnotelor și monedelor metalice retrase din circulație.

Articolul 61. Schimbul monedei naționale

(1) Banca Națională poate efectua schimbul monedei naționale care este în circulație în Republica Moldova.

(2) Bancnotele și monedele metalice uzate vor fi retrase, distruse și înlocuite de Banca Națională cu alte bancnote și monede metalice.

(3) Banca Națională poate refuza să schimbe bancnotele și monedele metalice, dacă modul lor de prezentare nu corespunde normelor stabilite de ea.

Articolul 62. Furnizarea monedei

Banca Națională asigură furnizarea periodică de bancnote și monede metalice pentru acoperirea necesităților de monedă ale economiei naționale.

Articolul 63. Evidența monedei emise

Suma totală a bancnotelor și monedelor metalice în circulație se evidențiază în contabilitatea Băncii Naționale ca pasiv al acesteia. În pasiv nu se includ bancnotele și monedele metalice aflate în rezerva de numerar.

Articolul 64. Retragerea monedei

(1) Banca Națională prin hotărârea Consiliului de administrație poate retrage din circulație orice bancnote sau monede metalice care au fost emise de ea și să pună în circulație în locul lor alte bancnote și monede metalice în sume echivalente.

(2) La expirarea perioadei de preschimbare bancnotele și monedele metalice retrase vor înceta să mai fie mijloc de plată.

Capitolul IX

DĂRILE DE SEAMĂ. CONTROLUL CONTABIL. RAPOARTELE.

Articolul 65. Anul financiar

Anul financiar al Băncii Naționale începe la 1 ianuarie și se termină la 31 decembrie.

Articolul 66. Procedurile contabile

Banca Națională este obligată să mențină permanent conturile și registrele sale contabile într-un mod care, conform procedurilor contabile acceptate în practica internațională, ar reflecta corect operațiunile băncii și situația ei financiară.

Articolul 67. Darea de seamă anuală

La sfârșitul fiecărui an financiar Banca Națională întocmește o dare de seamă care include bilanțul, contul de profituri și pierderi și alte documente necesare.

Articolul 68. Controlul financiar extern

Dările de seamă financiare anuale, conturile și registrele Băncii Naționale sînt supuse auditului extern anual, în conformitate cu standardele internaționale de audit, efectuat de către o organizație de audit extern, independentă, cu renume și cu experiență recunoscută în domeniul auditului băncilor centrale și al instituțiilor financiare internaționale, selectată de Consiliul de administrație pe bază de licitație, precum și controlului efectuat de Curtea de Conturi. Raportul auditorului extern se publică împreună cu situațiile financiare anuale ale Băncii Naționale. Aceiași organizație de audit extern nu poate fi numită consecutiv pentru o perioadă ce depășește 5 ani.

[Art.68 în redacția Legii nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 69. Prezentarea și publicarea dărilor de seamă și rapoartelor

(1) Banca Națională prezintă Parlamentului în termen de patru luni după încheierea fiecărui an financiar:

- a) darea de seamă financiară, confirmată de auditorul extern;
- b) un raport asupra activității și operațiunilor sale din acel an;
- c) un raport asupra situației economice a statului.

(2) Banca Națională prezintă Parlamentului și Guvernului pînă la 25 ale fiecărei luni un rezumat al situației financiare pentru luna precedentă.

(3) Banca Națională poate publica darea de seamă și rapoartele arătate la alineatele (1) și (2), precum și orice alte rapoarte sau studii financiare și economice.

[Art.69 modificat prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Capitolul X

DISPOZIȚII DIVERSE

Articolul 70. Dreptul preferențial

(1) Banca Națională dispune de dreptul preferențial și necondiționat de a satisface fiecare cerință a sa ajunsă la termen din orice conturi bancare sau din alte active pe care le menține:

- a) pe cont propriu;
- b) pe contul debitorului respectiv;
- c) ca gaj pentru asigurarea cerințelor sale;
- d) în orice alt mod.

(2) Banca Națională exercită dreptul sus-menționat prin deducerea datoriilor din conturile bancare și vânzarea altor active la un preț rezonabil, acoperind cerințele din venitul net rezultat din vânzare. Exercițarea acestui drept în conformitate cu prezentul articol nu necesită acțiune în justiție. Nici un fel de concurență între cerințe, inclusiv între cerințele bazate pe drept de proprietate, nu poate împiedica exercițarea acestui drept preferențial, cu excepția cazurilor când există dovezi clare că personalul Băncii Naționale a știut sau ar fi trebuit să știe că la momentul intrării acestor active, cu excepția celor bănești, în posesia Băncii Naționale, ele nu aparțineau debitorului respectiv.

[Art.70 introdus prin Legea nr.248-XIV din 24.12.98]

[Art.70 exclus prin Legea nr.1554 din 25.02.98]

Articolul 71. Activități interzise

(1) Cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege, Banca Națională nu poate:

a) să acorde nici un fel de asistență financiară, fie în forma unui împrumut direct sau indirect, fie prin cumpărarea unui împrumut, participarea în cadrul unui împrumut sau utilizarea oricărui instrument din care rezultă oricare obligațiuni, preluarea unei datorii sau alte acțiuni analoge;

b) să practice activități comerciale, cum ar fi: cumpărarea de acțiuni ale societăților comerciale, inclusiv acțiuni ale instituțiilor financiare, achiziționarea oricărui drept de proprietate de natură financiară, comercială, agricolă, industrială.

(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), Banca Națională poate:

a) să facă investiții de capital în sumă de cel mult 20% din capitalul și rezervele sale în instituțiile care s-au angajat să ofere numai Băncii Naționale și altor instituții financiare servicii privind evaluarea, gestionarea și menținerea gajului, prelucrarea și transmiterea de date, tipărirea instrumentelor financiare, operațiunile de clearing, serviciile de curier și vânzarea de proprietăți;

b) să investească mijloacele sale financiare în valori mobiliare (creanțe) lichide, emise de instituții de încredere;

c) să achiziționeze, în scopul acoperirii sumelor care îi sînt datorate, orice drepturi din cele menționate la alineatul (1) litera b) cu condiția ca ea să se elibereze de toate aceste drepturi cît mai curînd posibil;

d) să acorde credite oricărui salariat al său în baza regulamentului aprobat de Consiliul de administrație.

Articolul 72. Colectarea de informații statistice

(1) Banca Națională colectează informațiile statistice primare, necesare realizării obiectivelor și îndeplinirii atribuțiilor sale, de la autoritățile competente ale statului, instituțiile financiare și de la alte persoane juridice și fizice.

(2) Banca Națională contribuie la armonizarea regulilor și practicii de colectare, prelucrare și utilizare a datelor statistice în domeniul său de competență.

(3) Prin derogare de la articolul 5 alineatele (1) și (2) din Legea cu privire la secretul comercial Banca Națională stabilește prin regulament tipul informațiilor statistice primare necesare ei și modul de prezentare a lor, unitățile care sînt obligate să le prezinte Băncii Naționale, precum și condițiile de păstrare a secretului acestor informații.

(4) În îndeplinirea îndatoririlor sale, prevăzute la articolul 8 alineatul (1), Banca Națională poate publica datele statistice agregate de care dispune, integral sau parțial.

(5) Prevederile prezentului articol se referă și la compilarea și publicarea balanței de plăți a statului.

[Art.73 exclus prin Legea nr.268-XVI din 28.07.2006, în vigoare 08.09.2006]

Articolul 74. Standarde privind gestionarea adecvată

(1) Banca Națională trebuie să-și exercite împuternicirile prevăzute de prezenta lege în mod echitabil, uniform și în conformitate cu practica gestionării adecvate. Banca nu poate folosi împuternicirile sale în scopuri ce depășesc competența și obiectivul său.

(2) Hotărârile Băncii Naționale, adoptate în conformitate cu prezenta lege, trebuie să fie imparțiale, întemeiate numai pe motive obiective și aduse la îndeplinire cu strictețe și corectitudine.

Articolul 75. Sancțiuni

Banca Națională, în caz de descoperire a încălcărilor legii sau a actelor sale normative, poate întreprinde următoarele măsuri:

a) să facă un avertisment în scris;

b) să încheie un aranjament cu instituția care a încălcat legislația, prevăzând măsuri de înlăturare a încălcărilor;

c) să aplice și să perceapă incontestabil amendă pînă la mărimea triplă a venitului obținut sau a prejudiciului cauzat, însă în nici un caz mai mică decît mărimea salariului mediu lunar înmulțit cu numărul de zile cît a continuat încălcarea plus costul cheltuielilor, suportate de Banca Națională în procesul examinării încălcărilor, și plățile relevante în favoarea terților;

d) să suspende temporar activitatea parțial sau total;

e) să retragă licența, autorizația eliberată.

[Art.75 completat prin Legea nr.109-XVI din 16.05.2008, în vigoare 20.06.2008]

Articolul 76. Soluționarea litigiilor

Litigiile apărute între Banca Națională și alți subiecți se examinează de instanța de judecată competentă.

[Art.76 modificat prin Legea nr.1009-XIII din 22.10.96]

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

[Denumirea cap.XI modificată prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 76¹

(1) Anual, pentru anul bugetar respectiv, Guvernul și Banca Națională ajung la înțelegere cu privire la soldul datoriei statului contractate anterior de la Banca Națională.

(2) Prin derogare de la prevederile articolului 41 al prezentei legi, Consiliul de administrație va aproba reperfectarea împrumuturilor în lei moldovenești acordate anterior statului și acceptarea reemisiunii valorilor mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior.

(3) Împrumuturile reperfectate se garantează cu creanțe negociabile la dobînda pieței și cu termenul de exigibilitate corespunzător termenului împrumuturilor pe care le garantează, emise și livrate de stat Băncii Naționale. Pentru fiecare împrumut reperfectat și pentru fiecare tranșă a valorilor mobiliare de stat reemise, între Guvern, în persoana Ministerului Finanțelor, și Banca Națională se încheie un acord. În acord se specifică suma de bază a împrumutului reperfectat sau a valorilor mobiliare reemise, termenul, dobînda și alte comisioane.

[Art.76¹ introdus prin Legea nr.191-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 77.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

- Legea nr.599-XII din 11 iunie 1991 cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);

- Hotărîrea Parlamentului nr.600-XII din 11 iunie 1991 despre punerea în aplicare a Legii Republicii Moldova cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;
 - Hotărîrea Parlamentului nr.667-XII din 24 iulie 1991 cu privire la aprobarea Statutului Băncii Naționale a Moldovei;
 - Legea nr.884-XII din 23 ianuarie 1992 despre introducerea unei modificări în Legea cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;
 - Hotărîrea Parlamentului nr.976-XII din 19 martie 1992 privind numirea domnului Leonid Talmaci în funcția de Guvernator al Băncii Naționale de Stat a Moldovei;
 - Articolul 4 punctul (1) din Hotărîrea Parlamentului nr.1201-XII din 19 noiembrie 1992 cu privire la soluționarea problemelor social-economice expuse în raportul Prim-ministrului;
 - Legea nr.1202-XII din 19 noiembrie 1992 privind modificarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);
 - Hotărîrea Parlamentului nr.1234-XII din 15 decembrie 1992 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;
 - Hotărîrea Parlamentului nr.1235-XII din 15 decembrie 1992 privind modificarea articolului 19 din Statutul Băncii Naționale de Stat a Moldovei;
 - Legea nr.125-XIII din 27 mai 1994 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);
 - Hotărîrea Parlamentului nr.125a-XIII din 27 mai 1994 despre punerea în aplicare a Legii pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);
 - Hotărîrea Parlamentului nr.128a-XIII din 27 mai 1994 pentru modificarea punctului 5 din Hotărîrea Parlamentului despre punerea în aplicare a Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;
 - Hotărîrea Parlamentului nr.281-XIII din 11 noiembrie 1994 privind modificarea și completarea Statutului Băncii Naționale de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei).
- (3) Se propune Președintelui Republicii Moldova să anuleze Decretul din 4 iunie 1991 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

[Alin.4 art.77 abrogat prin Legea nr.378-XIV din 30.04.99]

[Se declară neconstituțional art. 77 alin.(4) prin Hot. Curții Constituționale nr.9 din 18.02.99]

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**Petru
LUCINSCHI**

Chișinău, 21 iulie 1995.

Nr.548-XIII.

Legile Republicii Moldova

548/21.07.95 Lege cu privire la Banca Națională a Moldovei

//Monitorul Oficial 56-57/624, 12.10.1995